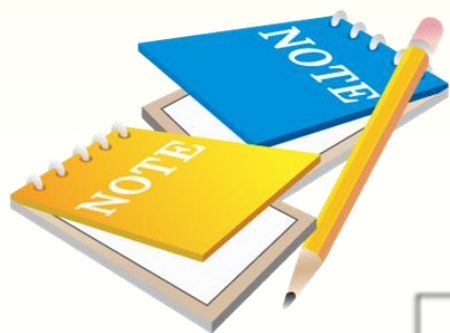

*Методичні
рекомендації до
написання есе*

Метою есе є діагностика продуктивної, творчої складової пізнавальної діяльності, котра припускає аналіз інформації, його інтерпретацію, побудову міркувань, порівняння фактів, підходів й альтернатив, формулювання висновків, особисту оцінку автора.

Завданням есе, на відміну від розповіді, є інформація або пояснення, а не драматичне зображення або переказ якої-небудь життєвої ситуації. Есе досягає своєї мети за допомогою прямого авторського вислову, для чого не вимагається створення ні вигаданих персонажів, ні сюжету, що пов'язує їх. Це твір, який базується на творчому підході людини до розкриття поставленої в початковому тексті завдання, яке необхідно підтверджувати аргументами і фактами.

Як жанр критики та публіцистики, есе передбачає новий, суб'єктивно забарвлений виклад про що-небудь і може мати філософський, історико-біографічний, публіцистичний, літературно-критичний, науково-популярний, белетристичний характер. Його мета полягає в розвитку навичок самостійного творчого мислення та письмового викладу власних думок.

Відмінності есе від інших жанрів письмових робіт:

Особливості деяких видів письмових робіт	Особливості есе
<p>Твір на літературну тему Аналіз художнього твору поєднано з власними роздумами. Учень часто залежний від чужих інтерпретацій тексту, робота зводиться переважно до переказування чужих думок</p>	<p>Яскраво виражена <i>авторська</i> позиція. Щоб виразити себе, автор есе наводить багато прикладів, проводить паралелі, добирає аналогії; використовує асоціації, символи, робить непередбачувані висновки, тож виникають несподівані повороти думки</p>
<p>Роздум: строго визначена структура висловлення: теза, аргументи, висновок</p>	<p>Вільна композиція. Стилю притаманні легкість, ефект розмови із співбесідником, образність, афористичність</p>
<p>Оповідання: мета – зображення певної події, наявність сюжету й вигаданих або справжніх героїв</p>	<p>Мета – інформація чи інтерпретація, інформування про ідеї, пояснення і переконання, а не переказування подій чи ситуацій; немає вигаданих персонажів і сюжету</p>
<p>Реферат: можлива компіляція досить великих уривків з авторських робіт з посиланнями на джерела</p>	<p>Ексклюзивна робота, у якій автор висловлює СВОЮ точку зору</p>
<p>Нарис: у центрі – певна подія, яка справила сильне враження на автора</p>	<p>У центрі – суб'єктивна точка зору на проблему, подію чи ситуацію, яку автор описує чи аналізує</p>

Побудова есе

- вступу, у якому необхідно обґрунтувати вибір теми, правильно сформулювати тезу;
- основної частини, у якій відбувається розгортання думки щодо порушеної проблеми та подається її аргументація;
- узагальнення висновків відповідно до теми.

Структура есе

1. Вступ – суть та обґрунтування вибору даної теми, складається з ряду компонентів, пов'язаних логічно й стилістично. На цьому етапі дуже важливо правильно сформулювати тезу, яку розкриєте в основній частині. Тут ви повинні погодитися з думкою автора повно чи частково або не погодитися. У вступі фокусується увага на проблематиці есе, ставляться ключові питання. Не зайвим буде вказівка на актуальність (значимість для сучасного суспільства) проблеми есе.

2. Основна частина – теоретичні основи обраної проблеми та виклад ключового питання. Ця частина передбачає розвиток аргументації та аналізу, а також обґрунтування їх, виходячи з наявних фактів, інших доказів та позицій із цього питання. Основний зміст есе являє собою аналіз початкового

тези-гіпотези, який неможливий без пошуку заперечень, формулювання протилежних точок зору, знаходження парадоксальних рішень, пошуку прикладів із публіцистики, художньої літератури, із досвіду власного життя. Тут мало погодитися або не погодитися з чиеюсь думкою. Необхідно продовжити або доповнити її. Аргументи повинні бути послідовними. Кожна думка має підкріплюватися доказами.

У процесі побудови есе необхідно пам'ятати, що один абзац повинен містити тільки одне твердження й відповідний доказ, підкріплений ілюстративним матеріалом.

3. Висновок – узагальнення та аргументація, які підсумовують есе або ще раз вносять пояснення, підкріплюють сенс і значення викладеного в основній частині.

Орієнтовний план есе

1. ВСТУП – один абзац

- Використовуйте «пастки» для залучення уваги, такі як: цитата, вірш, питання, роздуми, незвичайні факти, ідей або смішні історії.
- Немає необхідності висловлювати в першій пропозиції основну думку.
- Уникайте таких фраз, як «Це есе про ...» або «Я збираюся поговорити про...».

2. ОСНОВНА ЧАСТИНА – 2-3 абзаци.

- Виражайте свої думки зрозуміло.
- Підкріплюйте основні ідеї фактами, роздумами, ідеями, яскравими описами, цитатами або іншою інформацією чи матеріалами, які інтригують і захоплюють увагу читача.
- Використовуйте довідкові матеріали, щоб усунути тавтологію.

3. ВИСНОВОК – один абзац.

- Продемонструйте вашу позицію щодо порушеної проблеми.
- Зробіть узагальнення та аргументацію, яка підсумовує викладене в основній частині.

При оцінюванні есе в центрі уваги знаходиться:

- здібність розуміти, оцінювати та встановлювати зв'язки між ключовими моментами проблем та запитань;
- уміння диференціювати протилежні підходи та моделі, застосовуючи їх до емпіричного матеріалу або дискусії з принципових питань;
- здібність критично та незалежно оцінити наявні дані, точку зору, позицію, аргументи;
здатність до застосування аналітичних підходів, моделей тощо